

Hun forlot det grønne setet der skumgummien tørt ut av knivsåret, og gikk av på Tøyen. Hun kom med Grorudbanen fra Økern og skulle skifte til Østensjøbanen. Det gikk en gutt foran henne. Hun så de muskuløse bena hans, så hvordan den lyseblå dongeribuxsen var slitt etter musklene. Støvlelene hans klapret sterkt mot betongen. Hun ønsket at han kunne snu seg, men han gikk med lange steg og forsvant rundt hjørnet.

Hun ruslet betenkt gjennom en passasje og satte seg på en benk for å vente. Det var formiddag og få folk ute og reiste. Hun frøs. Det måtte være flere kuldegrader selv her nede.

Da Østensjøbanen kom rullende inn på den motsatte skinnegangen, skjønnte hun hvor distré hun hadde vært. Hun satt på feil perrong, den for tog *mot* sentrum. Søren, nå måtte hun vente i femten minutter.

Hun spaserte ned i undergangen som ledet over til den andre plattformen. Det var lenge siden hun hadde tatt T-banen. Det var lenge siden hun hadde vært hjemme i provinsen, i Norge.

Norge. Hun måtte smile. Lille idylliske Oslo var den største byen, og i denne byen var Tøyen den mest kompliserte T-bane-stasjonen. Den var knutepunktet for fire baner og eneste stasjon med tre spor. *Tre* spor! Det var til å le av. Ikke rart nordmenn omtrent fikk nervøst sammenbrudd når de skulle ta tunnelbanen i metropolen Paris, der hun hadde bodd det siste året.

Foran seg hørte hun klappingen av støvler og så for seg guttens atletiske ben. Hun gikk raskere mens hun trakk kåpen bedre sammen i halsen. Hun hadde ennå ikke vent seg til kulda her hjemme. Hun tenkte på Norge igjen. Gamle avsidessliggende Norge. Så trygt. Så enkelt. Tenk på metroen i

Paris. Det nettverket av forstørrede jordrotteganger som i flere plan gikk under hele byen. Og det innviklede korrespondansesystemet. Hun mintes med gru første gangen hun hadde dristet seg ned i den katakombelignende verdenen. Hun skulle bare fire holdeplasser, men måtte skifte tog to ganger. På den andre stasjonen hadde hun rotet seg helt bort i gangene som gikk på kryss og tvers i flere etasjer. Det var som en feberfantasi, som å være stengt inne i en kjempemaurtue. Hun hadde stotrende spurt noen mennesker om hjelp, men de forsto ikke hva hun sa engang, hun behersket språket svært dårlig da. Til slutt hadde hun ved et slumpetreff funnet fram. Etter hvert gikk det naturligvis bedre.

Hun stoppet ved en stor grå jerndør midt i undergangen. Det var rester av plakater på den, men det som fanget oppmerksomheten var et slagord skrevet med svart tusj over hele døren: PAKKIS UT! NORGE FOR NORDMENN! Under var det tegnet en stor odelsrune. Et tog dundret over hodet hennes.

Hun vandret videre mellom de røde mursteinsveggene. Dryppene fra taket lagde fuktige flekker på steinhellene. Nei Norge. Vel, det *kunne* selvfølgelig hende at folk tok feil bane på Tøyen, havnet på Grorudbanen istedenfor på Østensjøbanen. Kanskje man slumret litt og våknet med et rykk på Hasle der man så forskremt ut av vinduet som om man plutselig var kommet til et fremmed land, og ikke fikk summet seg til å gå av før på Økern . . . Men det skjedde vel uhyre sjelden.

Hun kom opp på perrongen og satte seg på en av de brune benkene. Hun oppdaget ikke gutten noe sted. Det var . . . nei, det var faktisk ingen andre enn henne på plattformen. Hun tittet rundt seg i den store øde hallen med de kalde fargene og det skarpe neonlyset. Det minte ikke mye om Paris. Menneskemylderet. Atmosfæren. Og så lett som man kom i snakk med folk, og så mange originale typer som det var der. Hun elsket å diskutere musikk og malerkunst . . . hun kunne prate i timevis.

Hun tok opp avisen fra skinnvesken, brettet den ut og bladde til hun fant en artikkel om Picasso. Det kunne være noe, hun lot øynene gli nedover siden. Hun hørte skritt og så opp. Gutten med de slitte dongeribuksene kom slentrende mot henne mens han svingte en liten bag i hånden. Hun følte

hun ble litt varm i kinnene. Han passerte mange ledige benker og tok plass på benken der hun satt, på den andre enden. Han lette fram en bok fra bagen og begynte å lese. Han så ikke opp.

Hun fortsatte der hun slapp i artikkelen. Selvportrett fra 1901. Fra den 'blå perioden'. Han hadde sterk frykt for å miste synet da, leste hun. Det blå ble brukt som en psykologisk farget bakgrunn for et avmagret ansikt og en mørk innhyllet kropp.

Hun skottet bort på gutten igjen. Han kunne være jevnaldrende med henne. Hun pusset nesen. Han hevet ikke blikket.

Picasso malte i 1902-04 nesten utelukkende i blått, leste hun. Han skildret hovedsakelig de fattige og de lidende. Det stemte med det hun hadde lært på forelesningene i Paris.

Lamberseterbanen kom slamrende inn på stasjonen. De trauste firkantete røde vognene, så typisk norske, som små låver på skinner. Noen folk steg av. Gutten ble sittende.

Det ble stille igjen. Plutselig oppfanget hun lyden av et munnsplill. Det fikk henne til å tenke på de franske guttene med svart krøllet hår og lange skjerf som sto og spilte i labyrinten av metrounderganger. Som studerte filosofi om kveldene. Gutten kikket ikke opp fra boken. Han så ut som han kunne være student han også, var liksom typen. Hun var ikke i stand til å konstatere hva han leste, men det var en tykk pocketbok.

Munnsplilltonene ble tydeligere. Den som trakterte instrumentet var på vei ned trappene til plattformen. Hun spisset ørene da de lange og tøyde blå tonene nådde henne. Hun hadde lyttet til så mye blues at hun kunne verdsette bra spill. Dette var sjeldent ekte, som om munnen inntil instrumentet formidlet dypt personlige opplevelser. Gutten kikket et øyeblikk opp, blikket streifet henne da han stirret mot utgangen der tonene kom fra. Hun registrerte at han hadde nydelige asurblå øyne, forførende.

Hun hørte klirring. En mann hadde kommet ut på perrongen under Coca Cola-skiltet i den andre enden. Hun kunne ikke få øye på noe munnsplill, derimot pendlet to blå bæreposer i hendene hans. Han nærmet seg med en merkelig vaggende gange, med bena langt fra hverandre. Han stanset ved en oppripet gulgrå personvekt, satte posene fra seg og steg

opp på platen. Hun hørte bråket fra maskineriet da han la på en mynt. Han gransket kortet som kom ut. «Mene, mene, tekel,» sa han. «Tekel!» ropte han og lyttet etter ekkot i den store hallen. Hun måtte trekke på smilebåndet.

Han kom videre mot dem, passerte mange ledige benker. Da han var like ved, stoppet han og strakte armene ut som til en omfavnelse. Så gikk han helt ut på kanten av plattformen og så ned på skinnene. Han hadde en slitt mørk frakk og bare en skitten hvit skjorte innenfor. Skjorten var helt åpen i halsen. Han kom vaggende bort til benken der de satt og tok plass mellom dem. Han så på henne og smilte. Hun så ned i avisen.

Det luktet ikke alkohol, kanskje litt. Han pustet tungt. Hun gløttet forbi ham og bort på gutten. Han satt som før og leste, tydeligvis dypt oppslukt. Hun hadde alltid blitt fengslet av mennesker som kunne lese de mest dyptpløyende ting hvor som helst, som andre leste kriminallitteratur. Gutten hadde på seg en kort saueskinnsjakke og et blått vevd skjerf. Han lignet på en kjent yngre maler, hadde tykt bustet blondt hår og store lepper.

Hun merket at mannen mellom dem betraktet henne. Han myste mot snøkrystall-smykket hun hadde på kragen. Nå leste han visst i artikkelen.

– Picasso? sa han. Er De interessert i kunst, frøken?

Hun svarte ikke.

– Picasso. Ja, han var et geni, sa han med ettertrykk.

– Mmm, sa hun.

Det var så kaldt at de kunne se sin egen ånde. Mannen var tynn i ansiktet, allikevel litt pløsete med store poser under øynene. Håret var pistrete og fett.

– Har De sett 'Nattverden' på veggen i spisesalen i Santa Maria delle Grazie-klosteret i Milano? spurte han.

– Er det Picasso? sa hun mutt og uten å se på ham.

– Nei, men det var fint.

Hun observerte at gutten bortenfor dem smilte ørlite. Det ergret henne at hun ikke kunne se hva han leste.

– Jeg har vært på Grønland, sa mannen.

– Uhum, sa hun.

– Der e're kaldt, sa han og lo.

– Mmm, sa hun. Veldig morsomt, tenkte hun.

– På polet, sa han.

– Mmm.

Det minte henne på at hun hadde glemt å gå innom Vin-monopolet på Økern. Men osten hadde hun i vesken. Ost var noe hun hadde fått sansen for i Frankrike, spesielt de litt skarpe . . . Hun studerte reklameplakatene på den motsatte siden av stasjonen, små, forsiktige, renslige; de blågrønne veggene dominerte. Tankene fløy straks til det festlige kaoset av plakater som dekket alle veggene nede i Paris-metroen. Hun ble nesten mismodig av å sammenligne denne stille og kjølige rå atmosfæren med stemningen i Paris; det pulserende livet, de hissige ropene og de kulinariske duftene. Søren, hun hadde glemt å kjøpe loff også.

– Så tok jeg feil bane.

Det var mannen igjen.

– Uum, sa hun. Hun kunne levende forestille seg den stakkaren i Paris. Han ville ha blitt levende begravd i katakombene. Nei, men det var jammen ikke så enkelt. Det ga henne fremdeles en følelse av triumf å stige opp i gatemylderet etter å ha gjennomført en lengre reise med metroen. Det virket på en måte oppdragende å kunne beherske den underjordiske labyrinten. Hun hadde sin egen teori om det. Når du kunne bevege deg som en lommekjent dverg gjennom underverdenen, kontrollerte du liksom underverdenen i deg selv også. Du ble mer selvsikker etter hvert.

– Det er ikke så lett å velge riktig bane alltid, sa mannen.

– Nei. Hun så det mørkerøde vevet av tynne blodårer på kinnene hans. Han kunne være rundt femti år.

– Og så måtte jeg gå av her.

– Uum.

– Men så måtte jeg ut og tisse. Så rakk jeg ikke den som kom etter.

– Akkurat, sa hun. Hun følte at gutten mønstret henne. Hun visste hun var tiltrekkende. Da hun snudde seg mot ham, var han imidlertid dypt konsentrert om boken igjen.

– Jeg bor på Skøyenåsen, skjønner De, sa mannen.

Hun gruet seg allerede. Han ville sikkert sette seg ved siden av henne på banen.

Furusetbanen kom buldrende inn. Noen mennesker gikk av. De røde lysene på den bakerste vognen forsvant i det

svarte tunnelgapet og klappingen av føtter fortapte seg. Gutten bortenfor dem tente en sigarett. Røyken drev rett i ansiktet på mannen.

– Jeg var med i krigen, sa han og hostet litt.

Hun la i øyekroken merke til at gutten målte mannen med øynene.

– Javel, sa hun.

Hun så bort på gutten. Han leste intenst som før. Søren, han holdt boken akkurat slik at hun ikke så forsiden. Hun fikk øye på en loff som stakk opp av bagen hans.

– Det er kaldt, sa mannen.

– Jo, sa hun. Hun så hvordan de blanke skinnene forsvant inn i tunnelen.

– Jeg drikker mye rødvin, sa mannen.

Han viste henne bæreposene hvor hun kunne telle seks flasker med rødvin. Gutten så også på. Han kikket opp og ga henne et lite smil. Hun smilte tilbake. Jo, øynene hans var sjeldent vakre.

– Det er vel ikke så lurt det, sa hun til mannen og så bort på gutten igjen.

– Jeg har sittet i Sachsenhausen, sa mannen.

Gutten knyttet skjerfet bedre sammen i halsen. Mannen hadde ikke noe på hendene. Fingrene så helt blåfrosne ut. Hun oppdaget at han hadde et stort, nesten åpent sår på håndbaken.

– En kamerat av meg kastet seg foran et tog i Hamburg, sa han.

– Mmm, sa hun.

– Vi satt sammen i Sachsenhausen.

– Mmm.

– Det går sikkert an å kaste seg foran T-banen og, sa han.

Hun og gutten vekslet blikk. Hun så ned mot skinnene. «ADVARSEL. Strømførende skinner. Må ikke berøres,» sto det på et gult skilt.

– Jeg hadde ikke blå øyne, skjønner du, nazistene gjorde forskjell på folk, sa mannen. De mente noen mennesker var mer verdt enn andre . . .

– Uum, sa hun.

Mannen så rundt seg på de blågrønne veggene. Nederst på perrongen sto tre søyler.

– Har De hørt andre-satsen i Ravels fiolin-sonate? spurte han.

– Nei, sa hun. Mannen måtte fable, Ravel hadde da ikke skrevet noen fiolin-sonate.

– Det er blues, sa han. Det er skikkelig blues.

Hun trakk på smilebåndet.

– Blues, vet du, det er mørket som blir gjort synlig det.

– Mmm, sa hun. Hun begynte å bli lei av skravlingen hans.

– Det er mange nazister i Norge ennå, sa mannen igjen.

– Det er kanskje det. Hun husket tusjskriften på veggen i undergangen.

– Det er kaldt, sa mannen.

– Jeg hører du sier det, sa hun.

Gutten lignet virkelig på den maleren. Kanskje det var ham. Det virket som han også skulle ha neste bane, han puttet boken i bagen og tråkket på røyken med støvelhælen. Hun hørte lyden da skinnene ble penset elektrisk over inne i tunnelen der grønne lys var tent.

– Hvordan skal dette ende? sa mannen. Han henvendte seg først til gutten, så til henne.

– Hva mener du? sa hun. Hun skottet bort på gutten og smilte idet hun brettet sammen avisen.

– Hvordan skal det gå med verden? sa han høyere.

Det var kommet flere folk på stasjonen nå.

– Nei, det er ikke greit, sa hun. Hun så at gutten gjorde seg klar, hun hadde litt hjertebank. Hun oppfanget den svake larmen fra banen som nærmet seg. Mannen hadde tatt fram en korketrekker og var i ferd med å åpne en av vinflaskene.

Toget braste inn på perrongen. Gutten reiste seg. Hun så hvordan buksen strammet seg over lårmusklene.

– Skal du være med? sa hun til mannen liksom for å hjelpe.

– Jeg venter litt, sa han.

Han holdt opp flasken.

– Skal dere ha? Kan dere ikke vente litt?

Han pekte mot loffen som stakk opp fra bagen til gutten, men de var allerede på vei inn en av de åpne dørene.

Like før hun skulle sette seg, hørte hun lange tøyde blå toner og snudde seg. Idet dørene gikk igjen og toget satte seg i bevegelse, fikk hun et glimt av mannen som satt framoverbøyd på benken med lukkede øyne mens de blåfrosne hen-

dene skjulte munnspeilet han holdt inntil leppene.

Hun og gutten ble sittende tvers overfor hverandre på de grønne setene. Han smilte litt brydd til henne. Da han trakk av seg hanskene, la hun merke til at han hadde store svarte tusjflekker på fingrene. Han tok fram boken igjen. Nå skimtet hun forsiden. Den viste en brunbarket cowboy som sto med en rykende revolver i neven mens en naken kvinne klynget seg til bena hans. Gutten så ikke opp mer, med en rynke over neseroten satt han snart fordypet i boken. Etter en stund løsnest han på skjerfet. Da så hun medaljongen, åpenbart hjemmelagd. Det var inngravert en odelsrune på den.

Først på Hasle stirret hun ut av vinduet og oppdaget forskrekket at hun var på feil bane. Hun ble helt fortumlet og fikk ikke summet seg til å gå av før på Økern.